

Štvrtý ročník časopisu *Culturologica Slovaca*

Od roku 2018 je väčšina pracovníkov Katedry kulturológie riešiteľom grantu VEGA 1/0282/18 „Charakter a vývoj nezávislej kultúry a umenia na Slovensku po roku 1989“. Aj s prihliadnutím na túto skutočnosť bola vypísaná téma výzvy na štvrté číslo. Treba však zdôrazniť, že napriek tomuto primárnemu zámeru, bolo možné nájsť pri publikovaní svoj „priestor“ aj v iných témach, čoho dôkazom je aj štvrté číslo internetového kulturologického časopisu *Culturologica Slovaca* 4/ 2019.

Otázky slobody, nezávislosti, hľadania autentického existovania vo svete patria medzi tie, ktoré zamestnávajú ľudskú myseľ od nepamäti a sú vysoko aktuálne aj dnes. Veď práve prostredníctvom slobodných rozhodnutí sa podieľame na vytváraní nielen svojej vlastnej „podstaty“, svojho autentického ja, ale tieto rozhodnutia majú súčasne dopad na životy iných, naše bezprostredné okolie i vzdialenejší svet. To, do akej miery je človek slobodný (a či vôbec je skutočne slobodný), čo ovplyvňuje a „podmieňuje“ jeho konanie, sú jedny z mnohých otázok, ktoré si autori v jednotlivých príspevkoch kladú a snažia sa na ne hľadať odpovede.

Doc. Mgr. Andrea Blaščíková, PhD. sa v štúdií venuje problematike náboženstva s dôrazom na jeho chápanie ako dôležitej cnosti človeka. Súčasne veľkú pozornosť venuje hľadaniu príčin vytrácania sa náboženského spôsobu života zo súčasnej kultúry. Štúdiá Mgr. Kataríny Gabašovej, PhD. je venovaná interpretácii pojmu slobody v myslení dánskeho náboženského autora, filozofa a spisovateľa Sorena A. Kierkegaarda. Táto sloboda je podrobovaná analýze vo vzťahu k fenoménu úzkosti a zúfalstvu, ktoré k skutočne slobodnému rozhodovaniu patria. Postaveniu a činnosti slovenských vydavateľstiev pred rokom 1989 a aj po tomto roku sa venuje Mgr. Peter Milčák, PhD. Poukazuje na viaceré skutočnosti, ktoré bránili slobodnej vydavateľskej činnosti nielen pred rokom 1989, ale aj po ňom v zmenených politických a ekonomických podmienkach. V štúdií Mgr. Eriky Moravčíkovej, PhD. je hlavná pozornosť venovaná aktuálnym problémom, ktoré súvisia s nástupom tzv. postfaktuálnej éry. V súvislosti s explóziou informácií a informačných zdrojov autorka upozorňuje na krízu dôvery v tradičné médiá. Poslednou štúdiou v aktuálnom čísle je štúdiá Mgr. Jozefa Palitefku, PhD., v ktorej sa venuje problematike hľadania miesta človeka v dejinách (s dôrazom na obdobie antiky a stredoveku). Autor poukazuje na to, že slobodné konanie človeka je vždy „podmienené“ a limitované dobovým rámcom, t. j. myslením i technickými vymoženosťami tej ktorej doby.

Okrem štúdií sa v časopise nachádzajú viaceré príspevky, ktoré sú súčasťou rozhľadov. V mnohých z nich je hlavnou témou opäť nezávislá kultúra, ktorá je skúmaná z hľadiska ďalších aspektov. Doc. Mgr. Miroslav Ballay PhD. sa venuje 15. ročníku divadelného festivalu *Dotyky a spojenia* a Mgr. art. Michal Kočiš terminológii nezávislých kultúrno-umeleckých iniciatív na Slovensku. Obsahovo bohatú sekciu rozhľadov dotvárajú aj príspevky prof. PhDr. Júliusa Fujaka, PhD. (venovaný existenciálnej semiotike Eera Tarastiho), prof. PhDr. Evy Kapsovej, CSc. (o ideí slovanskej vzájomnosti v literatúre a vo výtvarnom umení), Mgr. Andrey Olejárovej (zameraný na reflexiu vplyvu nových médií) a Mgr. Svetlany Šašeriny, PhD. (venovaný skúmaniu tradičných hodnôt karpatorusov). Súčasťou čísla sú aj skrátené verzie diplomových prác študentov Katedry kulturológie FF UKF v Nitre (Mgr. Dominika Gerhátová a Mgr. Matúš Marchyn) a rigorózne práce PhDr. Lucie Valkovej. Taktiež číslo obsahuje recenziu a správy, ktoré mapujú vedecké a kultúrne aktivity na katedre.

Dúfam, že aj štrté číslo internetového kulturologického časopisu *Culturologica Slovaca* 4/2019 osloví množstvo čitateľov a predkladané príspevky budú dobrým podnetom a inšpiráciou pre Vašu ďalšiu vedeckú prácu.

Jozef Paliteřka
editor čísla